2026

संस्कृतसाहित्यम्

MASSC202

महाकाव्यसाहित्यम्

Full Marks-80

Time: 3 hours

(The figures in the margin indicate full marks for the questions)

अधस्तनानां प्रश्नानां संक्षिप्तमुत्तरं प्रदेयम् 1X10-10

1. शिशुपालवधमहाकाव्यस्य मुख्यरसः कः?
2. शिशुपालवधमहाकाव्यस्य नायकः कः?
3. शिशुपालवधमहाकाव्यस्य प्रारम्भ: केन शब्देन भवति १
4. शिशुपालः कस्य देशस्य राजा आसीत् १
5. नारदः कस्य सन्देशं नीत्वा श्रीकृष्णसमीपम् आगच्छति?
6. श्रीहर्षस्य पितुर्नाम किम्?
7. नैषधचरितम् इत्यस्य नायकः कीदृशो विद्यते?
8. विद्वदौषधं किम्?
9. श्रीहर्षः कः?
10. 'हंससंदेशः' कस्मिन् काव्ये वर्णितोऽस्ति?

अधस्तनेषु पञ्चानां व्याख्या विधेया - 6X5-30

11. चयस्त्विषामित्यवधारितं पुरा ततः शरीरीति विभाविताकृतिम् ।
    विभुर्विभक्तावयवं पुमानिति क्रमादमुं नारद इत्यबोधि सः ॥
12. महामहानील शिलारुचः पुरो निषदिवान्कंसकृषः स विष्टरे ।
    श्रितोदयाद्ररभिसायमुच्चकैरचुचुरच्चन्द्रमसोऽ भिरामताम् ॥
13. रथाङ्गपाणेः पटलेन रोचिषामृषित्विषः संवलिता विरेजिरे ।
    चलत्पलाशान्तरगोचरास्तरोस्तुषारमूर्तीरिव नक्तमंशवः ॥
14. रसैः कथा यस्य सुधावधीरिणी नलः स भूजानिरभूद्गुणाद्भुतः ।
    सुवर्णदण्डैकसितातपत्रितज्वलन्प्रतापावलिकीर्तिमण्डलः ॥
15. अधीतिबोधाचरणप्रचारणैर्दशाश्चतस्रः प्रणयन्नुपाधिभिः ।
    चतुर्दशत्त्वं कृतवान्कुतः स्वयं न वेद्मि विद्यासु चतुर्दशस्वयम् ॥

16. अधारि पद्मेषु तदङ्घृणा घृणा क्व तच्छ्यच्चद्भायनवोऽपि पल्लवे।
तदास्यदास्येऽपि गतोऽधिकारितां न शारदः पार्विकासर्वरीश्वरः॥
17. नदोजसस्तद्यशसः स्थिताविमौ वृथेति चित्ते कुरुते यदा यदा।
तनोति भानोः परिवेषकैतवात्तदा विधिः कुण्डलनां विधोरपि॥

निम्नोक्तप्रश्नानां चतुर्णामुत्तरं प्रदेयम् 10×4=40

18. महाकाव्यरूपेण शिशुपालवधम् आलोचनीयम्।
19. महाकविमाघस्य कवि प्रगल्भता उपस्थापनीया।
20. शिशुपालमहाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य नारदश्रीकृष्ण-संवाद उपस्थापनीयः।
21. 'नैषधे पदलालित्यम्- इत्युक्तेः तात्पर्यं विवेचयत।
22. नैषधीयचरितमहाकाव्यस्य नायिकायाः दमयन्त्याः चरित्रचित्रणं कुरुत।
23. श्रीहर्षस्य संक्षिप्तपरिचयं प्रदाय नैषधीयचरित-महाकाव्यस्य प्रथमसर्गस्य विषयवस्तु उपस्थाप्यताम्

****